

nem keresi a kapcsolatot a kortársaival vagy más személyiségfejlődéssel kapcsolatos problémák jelentkeznek nála. Visszavonul a számítógépes játékok világába, csak ott érzi jól magát. Ne várjuk meg, míg szép lassan ez lesz élete központi része!

Ilyenkor szükséges lehet egyfajta **intervenció**, ám közel sem mindegy, hogy milyen ennek a módja. Ha nem vagyunk kellően tájékozottak, körültekintőek, vagy ha már a játékszenvedély túlságosan elhatalmasodott, a fiatal könnyen magába fordulhat, vagy agresszív válnak, fenyegetőzhet azzal, hogy kárt tesz magában, vagy abban, aki

megpróbálja elvenni tőle a szenvedélye tárgyát. Ezt megelőzendő, érdemes tájékozódni, és szakembertől segítséget kérni. Ebben a témában már vannak Magyarországon is elérhető egyéni és csoportfoglalkozások gyermekek, szülők és pedagógusok számára is a fővárosban. Jó hír, hogy az esetek nagy többségében, attól függően persze, hogy mióta tart ez az állapot és mennyire súlyos – a szociális és a kommunikációs készségek, valamint az önbizalom és a megküzdési készségek fejlesztése által – a probléma szinte magától megoldódhat.

ChromaGen rendszer alkalmazása diszlexia korrekcióhoz

dr. Kecskés Ádám

A részképességzavarok kutatása az 1970-es években kapott lendületet. Külön küzdelem kezdődött a diszlexia területén az olvasási képesség javítása érdekében. Többféle elképzelés született a jelenség okairól, természetéről és a korrekció lehetséges módjairól.

Kutatási előzmények

Az olvasási zavarokban a színes szűrőlapok jótékony hatására 1980-ban Olive Meares új-zélandi szakember mutatott rá, majd ezek alapján Helen Irlen kaliforniai pszichológus klinikai vizsgálatokat folytatott diszlexiásokkal. A tünetegyüttes végül is kettőjük eredményeire építve **Meares-Irlen szindróma** (az olvasási készség színes szűrővel javítható) néven vonult be a szakirodalomba.

1989-ben Arnold Wilkins már szemüveglencsével kezdett vizsgálatokat (Intuitive Colorimeter, Ultralease, The Chester Clinic), majd tíz évvel később David Harris (Ultralease, University of Essex), 1999-ben saját felfedezésű **ChromaGen** színszűrős szemüveglencsékkel végzett vizsgálatokat azok diszlexiát korrigáló hatását illetően. (Utóbbi lényegének rövid összefoglalása megtalálható a TANÍTÓ 2010. december, 10. számának 6-8. oldalán.) Egyéb lencsékkel – klinikailag megalapozott – vizsgálatok nem történtek.

A ChromaGen lencsék alkalmazását követő vizsgálgóds során azt tapasztalták, hogy ezek használata a diszlexia komplex kezelésében **szignifikánsan jobb** eredményeket hozott, mint az az Intuitiv Colorimeter esetében volt.

Vizsgálati tapasztalatok

Magunk 2002 óta foglalkozunk a diszlexia ChromaGen színszűrős szemüveglencsével történő korrigálásával komplex megközelítésű fejlesztés keretében. Tevékenységünk hatékonyságának követésére empirikus vizsgálatokat végeztünk pácienseink körében. A beválási tapasztalataink visszaigazolták a fenti megállapítást az alkalmazás eredményességéről. Az alábbiakban ezekről – a

saját – hatásvizsgálati eredményeinkről számolunk be.

1. A vizsgálat jellemzői

A vizsgálat megszervezésében és lebonyolításában, valamint az eredmények értékelésében a ChromaGen vizsgálati protokoll szerint jártunk el.

A vizsgálat módszere:

Megfigyelés **utánkövetéses**, véletlenszerű beavasztással (case-control study); 3 vizsgálatot végeztünk diszlexiások körében a vizsgálati és a kontroll csoport minden tagjánál:

- első alkalommal szűrő nélkül
- első alkalommal szűrővel
- 4 hónap múlva a vizsgálati csoportnál szűrővel, a kontroll csoportnál szűrő nélkül

Vizsgálati szempontok:

a) szóolvasási sebesség (**szó/perc**): az 1 perc alatt hibátlanul elolvasott szavak száma,

b) olvasástechnikai hibák (**hiba/szöveg**) szöveg olvasásakor: a korcsoportnak megfelelő szöveg olvasása közben előforduló hibák száma.

A mintavétel (beavasztás) szempontjai:

A vizsgálatba bevont valamennyi résztvevőnek rendelkeznie kellett **hivatalos igazolással a diszlexiájáról**. (Egyébként a vizsgálat mintá véletlenszerű beavasztással történt, korra, nemre való tekintet nélkül.) Kizáró oknak tekintettünk bármilyen nem korrigálható szemészeti, vagy egyéb problémát, ami az olvasást zavarta.

A csoportba sorolás kritériuma:

A) **Vizsgálati csoport**: kipróbálták, megrendelték és használták a ChromaGen lencserendszert a komplex diszlexia korrekciós fejlesztés folyamatában.